

Mor Dijital Uygulamalar<sup>1</sup>

## Purple Digital Applications

Melike HANIKOĞLU<sup>2</sup>hanikoglumelike@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2556-6687>Çiğdem AKMAN<sup>3</sup>cigdemakman@sdu.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1936-6884>**Makale Bilgisi:**  
**Geliş Tarihi:**  
**Kabul Tarihi:**Derleme  
14.05.2024  
06.12.2024**Article Info: Date**  
**Submitted: Date**  
**Accepted:**Review  
14.05.2024  
06.12.2024

## ÖZ

Dünya genelinde ve Türkiye'de kadına yönelik şiddet, giderek artan bir sorun olarak toplumu derinden etkilemektedir. Bu sebeple, son yıllarda şiddeti azaltmak ve şiddete maruz kalan veya maruz kalma riski taşıyan kadınlara yardım sağlamak amacıyla çeşitli dijital uygulamalar geliştirilmiştir. Çalışmanın temel amacı, kadınlara yönelik şiddete karşı kullanılan dijital uygulamaları detaylı bir şekilde inceleyerek mevcut durumlarını açıklamaktır. Çalışma kapsamında bu uygulamalar "mor dijital uygulamalar" şeklinde ifade edilerek yeni bir tanımlama yapılmıştır. Mor dijital uygulamalar terimi, kadınların karşılaştığı toplumsal sorunlara, özellikle de şiddet ve ayrımcılığa maruz kalan kadınların desteklenmesine yönelik geliştirilen dijital araçları ifade etmektedir. Bu uygulamalar, kadınların güvenliğini sağlamak, onlara acil durumlarda hızlı bir şekilde yardım ve destek sunmak, bilinçlendirmek ve güçlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Genellikle mobil cihazlar üzerinden erişilebilen bu uygulamalar, kadınların ihtiyaç duydukları bilgilere, hizmetlere ve koruma mekanizmalarına kolayca ulaşmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda çalışmada, Dünya'da ve Türkiye'de kullanılan uygulamalar doküman analizi yöntemi kullanılarak ele alınmış ve açıklanmıştır. Çalışmanın sonuçları, mor dijital uygulamaların kadınların kendilerini güvende hissetmelerine adına önemli ve geliştirilmesi gereken bir adım olduğunu göstermektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Kadına Yönelik Şiddet, Mobil Uygulamalar, Mor Dijital Uygulamalar.

## ABSTRACT

Both nationally and globally violence against women is an increasingly severe issue and profoundly affects society. For that reason, various digital applications have been developed in recent years to reduce violence and give support to women, exposed to violence or under risk of exposure. The main aim of this study is to comprehensively examine the digital applications used to reduce violence against women and to clarify the states of them. The applications are referred to as "purple digital applications" in this study and a new definition is made. The concept of "purple digital applications" means digital tools developed to address social issues encountered by women, in particular supporting those who are exposed to violence and discrimination. These applications are designed to ensure women's safety, provide them with quick assistance and support in emergency cases, raise their awareness, and empower them. Typically accessible via mobile devices, main aim of these applications is to enable women to easily access the information, services, and protective mechanisms they need. For this purpose, in this study the document analysis method is used to examine and explain the applications used globally and in Turkey. The results of the study indicate that purple digital applications are a significant step for helping women feel safe, and an area needing further development.

**Keywords:** Violence Against Women, Mobile Applications, Purple Digital Applications.

<sup>1</sup> Bu çalışma 9 Haziran 2023 tarihinde Ankara Kongresinde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

<sup>2</sup> Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, hanikoglumelike@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2556-6687>

<sup>3</sup> Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, cigdemakman@sdu.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1936-6884>

## EXTENDED ABSTRACT

Violence against women is a growing issue not only worldwide and but also in Turkey, profoundly affecting societies. In this context, the study aims to thoroughly examine the current state of digital applications designed to reduce violence against women and assist the women exposing to violence or at risk. The study focuses on the following key questions: What digital applications are available to prevent violence against women, and how do they work? How effective are these digital applications in ensuring women's safety? What is the prevalence and effectiveness of such applications in Turkey and globally? What improvements can be made in the development of digital solutions for women?

Violence against women can take various forms, including physical, psychological, financial, sexual, and digital/cyber violence. In recent years, many studies have been conducted on digital violence and its impacts on women's lives. Digital violence involves actions that target women based on gender inequality, utilizing technological tools. This increasingly common form of violence prevents women from fully and equally participating in social life, and so requires urgent measures and solutions.

A literature review was conducted to analyze the effectiveness and use of digital tools developed worldwide to prevent violence against women. Applications like "Viyanalı Kadınlar İçin Viyana," bSafe, and Spark Women are among the most successful examples globally in combating violence against women.

In this study, digital applications developed to prevent violence against women were analyzed by means of the document analysis method. A literature review was conducted to examine the characteristics and effectiveness of digital applications, with detailed analyses of examples from both Turkey and the worldwide. The study uses the term "purple digital applications" to refer to digital tools offering solutions to social problems experienced by women. This concept was coined to highlight digital support for women who are victims of violence, contributing a new definition to the literature.

The research findings indicate that digital applications have significant potential in ensuring women's safety and preventing violence. Applications like Turkey's KADES and globally popular bSafe provide women with rapid support during emergency cases, offering features such as real-time location sharing, voice recording, and emergency alerts. In Turkey, 20% of women aged 15 and above use the KADES application, though it is agreed that this percentage should be increased. Globally, digital solutions play a crucial role in helping women access the support they need during emergency cases and in raising their awareness.

The study concludes that purple digital applications are essential tools for enhancing women's safety. However, it is emphasized that awareness and visibility of these applications need to be increased. Digital solutions developed to reduce violence against women are seen as effective tools due to their quick response and accessibility. The research underscores the importance of awareness efforts across all segments of society to encourage more women to use these applications.

Additionally, developing digital applications with a focus on security and privacy is vital for user safety. The opportunities provided by digitalization have the potential to transform women's lives and improving and enhancing current applications are suggested. Strengthening policies and strategies that protect women's rights on digital platforms will be effective in combating digital violence.

This extended summary highlights the critical role of technology in addressing and preventing violence against women, outlining both the current state and future needs for improved digital solutions.

## GİRİŞ

Dünya genelinde kadına yönelik şiddet giderek artmakta ve pek çok ülkenin en önemli sorunlarından biri olmaktadır. Kadına yönelik şiddet; "fiziksel, psikolojik, ekonomik, cinsel, siber/dijital şiddet olmak üzere çeşitli biçimlerde meydana gelen, kadınların biyopsikolojik iyilik haline zarar veren, kadınların insan haklarını ihlal eden davranışlardır" (The Global Women's Institute, 2016: 5). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere, kadına yönelik şiddetin tek bir nedeni bulunmamaktadır. Bazı

sosyal ve kültürel nedenlerden kaynaklı, kadınların şiddetle karşılaşma olasılığı artmaktadır (Parmaksızoğlu, 2011: 12). Kadına yönelik şiddet denildiğinde akla ilk gelen fiziksel şiddet olmasına rağmen diğer şiddet türleri de sıklıkla görülmektedir. Ruhsal boyutlarda da bireyde ya da toplumda değişken sürelerde veya kalıcı etkilerde şiddet yaşanmaktadır (Atman, 2003: 333). Kadına yönelik şiddet toplumsal alanda incelendiğinde; meslek, aile birliği, itibar vb. nedenlerden dolayı şiddet maskelenmektedir. Ancak şiddetin gizliliği beraberinde, ruhsal ve fiziksel travmalar gibi birçok soruna yol açmaktadır. Kadınların uzun süre şiddete maruz kalması, toplumla arasında iletişim kopukluğuna sebebiyet vermektedir (Okutan, 2007: 48-49).

Şiddet türleri incelendiğinde, *fiziksel şiddet*; kadına yönelik şiddetin en çok uygulanan ve travma yaratan biçimidir. Genellikle ev içinde eş ya da diğer aile üyeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Fiziksel şiddet gören kadınlar genellikle kendini gizlemekte ve bu şekilde korunabileceği düşüncesi ile hareket etmektedir. Ancak çoğu zaman gizlense de verilere ve yapılan araştırmalara göre bu şiddet türü yadsınamayacak kadar fazla boyuttadır (Yanık vd., 2014: 106). *Ekonomik şiddet*; paranın veya malvarlığın erkek kontrolünde olması ve baskı aracı olarak kullanılması şeklinde tanımlanmaktadır. Eğitimi tamamlayamayan kız çocuklarının eve hapsedilerek, ev eksenli çalıştırılması beraberinde maddi özgürlüklerinin de kısıtlanmasına neden olmaktadır (Gökkaya, 2011: 104). *Psikolojik şiddet*; bireyin duygularının sürekli kontrol edilmesi ve herhangi bir ortamda sürekli kötü niyetli davranışlarda bulunulması şeklinde açıklanmaktadır (Göktürk ve Bulut, 2012: 54-70). *Cinsel şiddet*; cinselliğin kadına yönelik yaptırım aracı olarak görülmesi şeklinde algılanmasıdır. Cinsel şiddet, kadının istemediği şekil ve durumlarda rızası alınmadan zorla birliktelik gerçekleştirilmesiyle meydana gelmektedir. Kadın veya çocukların zorla istemediği birisiyle evlendirilmesi, başkalarıyla cinsel birlikteliğe girilmesi, taciz, tecavüz bu şiddet türünün yaygın örnekleri arasındadır (Tatlıoğlu ve Küçükköse, 2015: 198). *Dijital şiddet*; yabancılar ya da yakınlar tarafından teknolojik araçlar vasıtasıyla yaygın kullanılan dijital platformlarda, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı olarak gerçekleşen, kadınlara her açıdan zarar veren eylemler olarak tanımlanmaktadır (Backe vd., 2018: 135-146).

Giderek yaygınlaşan dijital şiddet, kadınların toplumsal yaşama tam ve eşit katılımını engellemekte ve küresel çapta acil eylem planları gerektirmektedir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için etkili politika ve stratejiler geliştirilmesi, toplumun tüm kesimlerinin bu mücadelede bilinçlendirilmesi ve kadınlara yönelik koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda bu sorunun önlenmesine yönelik olarak mobil uygulamalar geliştirilmektedir. Dünya örneklerine bakıldığında; Viyanalı Kadınlar İçin Viyana, Chiila, Bsafe, WoSApp ve Spark Women uygulamaları ön plana çıkmaktadır. Bu uygulamaların temel amacı, kadınların zor durumda olduğu anlarda; anlık konum, telefon senkronizasyonu ile rehberdeki en yakın kişilerle bağlantı kurma, çığlık atma gibi sese duyarlı programlar ile hızlı bir şekilde yardımın ulaşmasıdır. Türkiye'de ise Kadın Destek Hattı (KADES), Mor Haritam, Kadınız Biz, Kırmızı Işık ve AMBER uygulamaları ön plana çıkmaktadır.

Dünya'da en fazla kullanıcıya sahip mobil uygulama bSafe, Türkiye'de ise KADES'dir. KADES'in güncel kullanıcı sayısı 6 milyonun üzerinde iken bSafe uygulamasının 1 milyonun üzerinde kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2022 yılı verilerine göre; 15 yaş ve üzeri toplam kadın sayısı 33.463.052 kişidir. Ancak kadınların yaklaşık %20'si bu uygulamadan yararlanmaktadır. Bu nedenle mor dijital uygulamaların bilinirlik ve farkındalık düzeyini artırıcı yönde adımlar atılmalıdır.

Kadına yönelik şiddetin azaltılması amacıyla geliştirilen mobil uygulamalar ilk kez bu çalışmada, *mor dijital uygulamalar* olarak ifade edilerek konuya dikkat çekilmek istenmiştir. Mor dijital uygulamalar; şiddete maruz kalan kadınlara hızlı bir şekilde destek sunmak, acil durumlarda yardım etmek, farkındalık oluşturmak ve bilgilendirmek gibi önemli faydalar sağlamaktadır. Bu doğrultuda mor dijital uygulamalar, kadına yönelik şiddeti önlemeye yardımcı olan araçlar olarak ifade edilebilir.

Kadınlara yönelik dijital uygulamalar, toplumun farklı kesimlerine ulaşabilmesi açısından büyük bir potansiyel taşımaktadır. Günümüzde kadınların toplumsal hayatta karşılaştığı şiddet türlerine karşı korunma yolları aranmıştır. Bu bağlamda kadınların toplumda karşılaştığı zorlukları en aza indirmek ve sağlıklı bir ortamda yaşamasını sağlamak amacıyla dijital uygulamalar geliştirilmiştir. Üstelik teknolojik çözümler, şiddet mağdurlarına ihtiyaç duydukları desteği sağlamak için hızlı ve ulaşılabilir seçenekler sunmaktadır. Uygulamaların güvenli ve gizlilik

odaklı olması, kullanıcı güvenliği ve mahremiyeti açısından son derece önemlidir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, dijitalleşmenin sunduğu imkânların kadınların hayatını nasıl dönüştürdüğünü inceleyerek, mevcut uygulamaların iyileştirilmesi yönünde öneriler sunmaktır.

## 1. DİJİTAL UYGULAMALARIN GELİŞİMİ

İlk mobil cihaz, 1973 yılında Amerikalı mühendis Martin Cooper tarafından geliştirilmiştir. Ancak daha önceden de mobil cihaz çalışmalarına yönelik; bireyler, özel şirketler ve devlet kurumları da denemeler yapmıştır. İlk cihaz yaklaşık 1 kilo ağırlığında olmasından kaynaklı taşımada sıkıntılar barındırmıştır. Ancak zaman içerisinde cihazlar hafifletirilerek, kullanımında pratiklik sağlanmışır (Gökalp, 2022: 1-2). Bell laboratuvarında 1947 yılında başlatılan mobil ağ çalışmaları sonucunda, 1979 yılında Japonya'da ilk mobil ağ kullanımı başlamıştır. İlk ticari taşınabilir telefon ise, 1983 yılında Amerika'da 8000 dolara satışı gerçekleştirilmiştir (Quirolgico vd., 2011: 9-11).

Mobil cihaz kullanımı sadece sivil hayatla sınırlı kalmamış, Amerikan Ordusu askerlerinin android tabanlı akıllı cihazlara erişim sağlayacağını açıklamıştır (Tang vd., 2012: 12). 90'lı yıllarda, mobil cihazlarda hız, znrlk, batarya, boyut, bellek gibi özellikler yeni modellerle geliştirilmiştir (West ve Mace, 2010: 270-286). Akıllı cihazlar tarafından yazılımlar geliştirilerek ciddi bir tüketiciler pazarı inşa edilmiştir. Bu akıllı telefon pazarında; mobil telefon veya mobil bankacılık, konum tabanlı çalışan servisler, e-öğrenme uygulamaları, mobil gazete uygulamaları gibi uygulamalar kullanıcılar tarafından indirilmektedir (Srirama vd., 2012: 184-192). 1991 yılında "www (World Wide Web)" in ortaya çıkışıyla birlikte, internet hızla tüm yaşama dâhil olmuştur. Programcılar ve şirketlerin kendi sitelerini kurmasıyla devam eden süreçte 110 farklı ülkede 25 milyondan fazla internet kullanıcısı olmuştur. Telefon şirketleri de bu gelişmelere kayıtsız kalmamış, cep telefonları farklı bir boyuta ulaşmıştır. Telefonlar analog telefondan akıllı telefonlara geçiş yapmış ve bu sayede internet üzerinden aramalar, tarayıcılar üzerinden araştırmalar gerçekleştirilmiştir (Srirama vd., 2012: 184-192).

Analog olarak alışan 1G yerini, 1991 yılı itibari ile dijital mobil ağ olan 2G teknolojisine bırakmıştır. Sırası ile 1998 yılında Japonya, 2002 yılında ABD ve 2003 yılında Avrupa lkeleri 3G teknolojisine geçiş yapmıştır. 2009 yılında ABD o güne kadar her zaman başı çeken Japonya'yı geçerek 4G teknolojisine atlamıştır. Ardından, 2019 yılı itibari ile 5G teknolojisi bu alanda önde gelen ülkeler tarafından denenmeye başlanmıştır (akır vd., 2020: 360-361). Günümüzde Dünya genelinde  milyardan fazla insanın akıllı telefonları kullandığı ve önemli bir payını dijital ortamlarda geçirdiği bilinmektedir (Statistica Research Department, 2020). Akıllı cep telefonlarının temel iletişim aracı olmasının yanında; oyun oynamak, müzik dinlemek, elektronik posta göndermek, sosyal medyayı takip etmek gibi işlevleri de bulunmaktadır (Lebo, 2015; Miller, 2012).

Türkiye'de mobil uygulamaların gelişimi incelendiğinde; Dünya'daki tarihsel sürece yakın bir zaman diliminde ortaya kmış ve hızlı bir şekilde gelişim göstermiştir. Araç telefonları olarak bilenen analog cep telefonları, ilk olarak iki büyükşehir temsil edilerek İstanbul ve Ankara'da kullanılmıştır. Cep telefonlarının piyasaya dâhil olması beraberinde 1994 yılına kadar 93.503 abone sayısına ulaşmıştır. 1994 yılında cep telefonlarını destekleyecek ilk operatörler ise Turkcell ve Telsim tarafından verilmeye başlanmıştır (Başaran, 2004: 191-197). Cep telefonları Türkiye pazarına girdiği andan günümüze dek hızlı bir şekilde kullanıcılara ulaşmıştır. Türkiye'de, 94'lerde ciddi bir ekonomik krizle mücadele verilmesine rağmen, cep telefonlarının satışında hızlı bir yükselişe ulaşmıştır. Bu tarihten itibaren her yeni marka ve model, diğer ülkelerle eş değer zamanlarda Türkiye pazarında yer bulmuştur. Sayısal verileri incelediğimizde; 1994 yılında 80 bin olan mobil abone sayısı, 2000'li yıllarda 8 milyona kadar yükselerek yaklaşık altı yılda on katlık bir artış oranına ulaşmıştır (zcan ve Koçak, 2003: 243). 2000'li yıllarda mobil kullanıcılar artmış ve Dünya'da, Türkiye ilk sıralara ulaşmıştır. 2008 yılında 6 milyon olan geniş bant internet abone sayısı, 2015 yılında 48,6 milyona ulaşmıştır. 2016 yılı sonunda 62,2 milyon geniş bant internet abone sayısına yükselerek artış göstermiştir. 2023 yılının ilk yarısı itibariyle internet abone sayısı incelendiğinde, toplam geniş bant internet abone sayısı 93,1 milyona ulaşmıştır (BTK, 2023:14).

Türkiye'de 1994 yılından 2023 yılına kadar internet abone sayısında ciddi bir artış yaşanmış ve yaşanmaya da devam etmektedir. Zaman içerisinde geleneksel bilgisayarlardan, tabletler ve mobil telefonların kullanılmasına doğru bir geçiş yaşanmıştır. İnternet teknolojilerinin bu derecede ulaşılabilir hale gelmesiyle birlikte; zaman ve mekân engeli ortadan kalkarak mobil

uygulamalar ile de hizmetler karşılanmıştır. Mobil uygulamalar; değişen yaşam koşulları ve gelişen teknoloji sayesinde, iletişim, işbirliği, mobilite, etkileşim gibi özellikleriyle ön plana çıkarılmıştır (Ribeiro vd., 2018). Toplumda artan cep telefonu edinimi ve internetin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasıyla birlikte; sağlık, turizm, eğitim, ulaşım, eğence, iletişim, bankacılık vb. birçok alanda mobil uygulamalar kullanılmaktadır (Ergüney, 2017: 52-59). Google Play Store, Apple App Store gibi sanal mağazalarda bulunan mobil uygulamalar, kullanıcıların tercih ettikleri alanlara göre kategoriler halinde ayrılmıştır. Bu kategoriler genellikle eğitim, eğence, haberler, finans, hava durumu, fotoğraf ve video, kitaplar, çocuklar, müzikler, oyunlar, spor ve verimlilik şeklinde dir. Son yıllarda kullanıcıların internette geçirdiği srenin artması doğrudan işlemlerini bu uygulamalar üzerinden görmesi ile sonuçlanmaktadır. Bundan dolayı mobil uygulama yazılımcıları, tasarladıkları yazılımcıların daha çok indirilmesi ve hangi kategorilerin daha çok tercih edilmesini iyi analiz ederek sistemde çalışmalar yapmalıdır (Uslu vd., 2020: 113-139).

Gelişen telefon modelleri ile birlikte mobil geliştirme uygulamalarında Google firması Android işletim sistemini ve Apple firması iOS temelli işletim sistemlerini geliştirmiştir. Ancak uygulama yazan geliştiriciler kullanıcıların bilgileri hakkında dikkatli olması ve titizlikle çalışması gerekmektedir. Uygulama geliştiriciler, kullanıcılarının telefonunda eriştikleri bilgileri izinsiz nc kişi, kurum veya kuruluşlara paylaşımda bulunmamalıdır. Örneğin, 2011 yılında bir uygulama geliştiricinin Facebook'un mobil uygulamasını kullanarak bir kullanıcının adres defterini ve Facebook hesabını kopyaladığı görülmüştür (iloğlu vd., 2021: 60-77). Bu gibi örneklerin yaşanmaması adına uygulama yazan geliştiriciler etik değerler, siber güvenlik ve kişisel haklar gibi konulara önem vermelidir. Mobil uygulamaların ortaya çıkardığı bu ve benzer sorunların yaşanmaması adına uygulayıcılar, programı yürüten kurumlar, şirketler ve yatırımcılar dikkatli olmalıdır.

Özellikle son on yılda; mobil teknolojilerle birlikte, ihtiyaçlar cep telefonundan kısa süre içerisinde ozlme kolaylığı sağlamıştır. Türkiye'de akıllı telefon satışı gün geçtikçe artmakta ve bu sayede mobil uygulama pazarları da olumlu yönde etkilenmektedir. 2018 yılı raporlarında Türkiye, küresel ölçekte mobil uygulama pazar sıralamasında 8. sırada yer alırken; 2019-2020 yıllarında ise puanlaması artarak güçlenmiştir. Türkiye pazarındaki mobil uygulama kullanıcılarının uygulama segment tercihlerine bakıldığında sosyal platformlar, iletişim ve mobil oyunlar en st sırada yer almaktadır. Ardından yeme-içme, alışveriş, sağlık, spor takip etmektedir. Ayrıca pandemi sürecindeki verilere bakıldığında iş ağları, video iletişim, eğitim, bankacılık alanlarındaki mobil uygulamalar da yükseliş göstermektedir. Mobil uygulamalar sektörler bazında istihdam alanı yaratabilmek adına; bankacılık, telekomünikasyon, eğence, perakende ve oyun alanlarına yönelmiştir (E. T. 19.11.2023, <https://applogist.com/>). Bu gelişmeler doğrultusunda farklı alanlarda pek çok mobil uygulama geliştirilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla geliştirilen mobil uygulamalar incelenmiştir.

## 2. MOR DİJİTAL UYGULAMALAR

Kadınlara toplumda karşılaştığı zorlukları en aza indirmek ve sağlıklı bir ortamda yaşamasını sağlamak amacıyla dijital uygulamalar geliştirilmiştir. Çalışmada kadına yönelik şiddetin önlenmesi adına yapılan mobil uygulamalar "mor dijital uygulamalar" olarak adlandırılmıştır. Mor dijital uygulama kavramına yönelik herhangi bir çalışma olmamasından dolayı literatürde karşılığı da bulunmamaktadır. Mor dijital uygulamalar, kadınların karşılaştıkları toplumsal sorunlara, özellikle de şiddet ve ayrımcılık gibi durumlara yanıt vermek için geliştirilen dijital araçlar şeklinde tanımlanabilir.

Bazı çalışmalarda kadınlara yönelik geliştirilen mobil uygulamalar farklı açılardan ele alınmıştır. Ford vd. (2022) tarafından yapılan bir çalışmada, İngiltere'de akıllı telefonların kadınların güvenliği adına nasıl kullanıldığı incelenerek öneri ve tespitlerde bulunulmuştur. Çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde, mobil uygulamaların kalite güvencesi, etkililiği ve kişisel veri güvenliği konusunda eksikliklerin olduğu ve bu konuda çalışılması gerektiği vurgulanmıştır. Kartik, Jose ve Krishna (2017) tarafından yazılan bir makalede, "Safetipin" adlı bir mobil uygulama incelenmiştir. Bu alışma Hindistan'ın Kerala'daki Thiruvananthapuram şehrinin kadın güvenliğini uygulamaya yönelik hazır olup olmadığını ölçmek için yrtlmştir. Çalışmada seçilen şehirde anket çalışması yapılarak bulgular değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, şehirde bu tür uygulamaların olması, kadınların kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlamak-

tadır. Demir ve Nalbant (2022) makalelerinde, Türkiye özelinde kadına yönelik şiddetle mücadelede kullanılan mobil uygulamaları kamu değeri perspektifinden değerlendirmişlerdir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede kullanılan mobil teknolojiler (KADES ve Alo 183 Sosyal Destek Hattı) ele alınmış ve önemli değerlendirmelerde ve önerilerde bulunulmuştur. Balahadia vd., (2022) tarafından yapılan çalışmada, Filipinler'in Laguna ilinde, şiddete maruz kalan kadınlar ve çocuklar için "e-raporlama mobil uygulaması" ve "web uygulaması" şeklinde iki ayrı hizmet geliştirilmiş ve bu hizmetlerin avantajlarına ve mevcut uygulamalardan farklarına yer verilmiştir. E-raporlama modülünün içerisinde; acil durum, farkındalık, iş fırsatları ve barınak modülleri kategorize edilerek hizmete sunulmuştur. Web sitesi uygulamasında ise; kadın veya çocuk olan mağdurun ilgili yetkililer tarafından izlenmesine imkân sağlamaktadır. Shenoy vd., (2021) tarafından yapılan çalışmada, Hindistan'ın Rajasthan eyaletinde, kadınların güvenliğini sağlamak adına geliştirilen mobil uygulama ve giyilebilir cihazlar uygulanmış ve incelenmiştir. Geliştirilen mobil uygulama veya giyilebilir aygıt aracılığıyla uygun bir çözüm sağlanırken, kolluk kuvvetleri tarafından da denetim sağlanmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre (2023); kadınların mobil kullanım oranları %83,3'dür. Kadınların hangi amaçla mobil kullandıkları incelendiğinde; %81,7'si giyim, ayakkabı ve aksesuar, %46,4'ü kozmetik, güzellik ve sağlık ürünleri ve %46,4'ü lokantalardan, fast food zincirlerinden, catering şirketlerinden yapılan teslimatlar şeklinde bir dağılım göstermektedir. Anlaşılacağı üzere; kadınlar e-ticaret uygulamalarını sıklıkla kullanmaktadır. Türkiye'de kadınların dijital dünyadaki alışkanlıkları incelendiğinde; bir kadın ortalama olarak 4 saatini internet ortamında geçirmektedir. Ay içerisinde en fazla zaman harcadığı platformlar ise sosyal ağlar olarak ön plana çıkmaktadır (E.T. 10.10.2024, <https://webrazzi.com>). Bu bilgiler doğrultusunda kadınların güvenliği hususundaki mobil uygulamaları kullanım oranının daha az olduğu tahmin edilmektedir. Kadınların kendilerini güvende hissetmesi adına geliştirilen mobil uygulamaların kullanılması ve bilinirlik düzeyleri oldukça önemlidir. Bu doğrultuda çalışmada Dünya'da ve Türkiye'de bu amaçla geliştirilen mobil uygulamalar ayrıntılı olarak incelenmiştir.

## 2.1. Kadın Destek Uygulaması (KADES)

Kadın Destek Uygulaması (KADES), 2018 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından geliştirilmiştir. Kadın Destek Uygulaması (KADES); "kadınların ve çocukların maruz kaldığı şiddet, taciz gibi kötü eylemleri biraz da olsun engellemek adına kullanıcılara sunulmuş resmî bir uygulamadır. KADES, cep telefonları aracılığıyla kullanıcıların ulaşabildiği, internet ortamında kullanılan bir araçtır." (E.T. 13.05.2023, [www.icisleri.gov.tr](http://www.icisleri.gov.tr)). Kadın Destek Uygulamasının esas amacı, kadınların şiddete karşı korunmasıdır. Eşinden veya herhangi bir kişiden şiddet gören ya da şiddete uğrama ihtimali olan kadınlar, akıllı telefonlar aracılığıyla Kadın Acil Destek İhbar Sistemi'ne ulaşabilmektedir (İçişleri Bakanlığı, 2020).

Aplikasyon yüklenirken; Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça, Rusça, Fransızca, İspanyolca, Özbekçe, Kırgızca, Kürtçe ve Almanca olmak üzere 11 farklı dilde kullanım sunmaktadır. Türkiye'de yaşayan farklı dillere mensup kadınların da yararlanabilmesi bakımından önem taşımaktadır. Uygulamada dil seçeneği işaretlendikten sonra kayıt yapılmaktadır. Kullanıcı kişisel bilgilerini girdikten sonra kullanım kılavuzuna da ulaşmaktadır. Bu uygulama sadece kadınlara yönelik programlanmış, erkek kullanıcılar bilgilerini girdiklerinde program ikaz vermektedir (Kaplan ve Yıldırım, 2022: 63).

Kadın Destek Uygulaması göz önüne alındığında şu hususlara dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir (Elmacioğlu, 2022):

- KADES sadece akıllı telefonlarda değil, bütün cihazlarda erişime açık olmalı,
- Kullanıcının internet erişimi olmadığı anlarda da uygulama aktif olmalı,
- Uygulamanın önemini kadınlara aktarmak ve kadınların bu uygulamayı daha fazla kullanması adına eğitimler verilmeli,
- Ekip araçlarında mutlaka bir kadın polis bulunmalı,
- Engelliler içinde kullanıma uygun hale getirilmeli,
- Acil durumlarda kullanıcıların rehberde seçeceği kişilere hızlı mesaj gönderimi sağlanmalı,

- Şiddet gören kadınlara maddi yardım sağlanmalı, yaşadıkları ortam iyileştirilmelidir.

## 2.2. Kadınız Biz

Kadınız Biz Uygulaması, 2022 yılında Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilmiştir. Bu uygulamanın esas amacı; kadınların güvenliğini sağlamak ve dijital okuryazarlığı arttırıcı etkinliklerde bulunmaktır. Kadınız Biz uygulamasının instagram hesabı da bulunmaktadır. Kadınız Biz instagram hesabını 1.110 kişi takip etmekte ve 84 gönderisi bulunmaktadır. Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin Kadınız Biz mobil uygulamasında şu içerikler bulunmaktadır:

- Bu uygulama ile birlikte; kadına yönelik Şiddet nleyici kılavuzlar, kod okuma, istihdam sağlayıcı eğitim günleri bulunmaktadır.
- Yerel yönetimlerin bir vizyonu olan halkın sağlığı ve esenliğini sağlama, kent hizmetlerinden etkin yararlanma gibi unsurlar bu dijital uygulamayla sağlanmaya çalışılmıştır. Bu sayede 'akıllı insan, akıllı yönetişim' döngüsüne kadınlarında katıldığı bir süreç yaşanacaktır.
- Robotik kod okuma, algoritmik çalışmalar dijital okuryazarlık oranında artış gösterilerek akıllı insan olma yolunda ilerleme devam etmektedir.
- Kadınız Biz uygulamasıyla kadınların birbirlerini destekleyeceği bir ortam yaratılıp, kullanılmayan eşyalar ücretsiz paylaşılmıştır.

Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen uygulamanın esas amacı, kadınlar arasında ihtiyaç sahipleri adına ortak çalışmalarda bulunmaktır. Uygulamadaki "Fikir Sandığı" bölümü, kadınların kent yönetimine katılmalarına destek sağlamaktadır. Ayrıca, "Uzmanına Yaz" ve "Kadın Danışma Merkezleri" bölümleri, kadınlara sorunlarına uzmanından cevap bulma imkânı sunmaktadır. "Mutluluk Köprüsü" bölümü ise kullanılmayan eşyaların ücretsiz olarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını sağlamaktadır. "Fırsatlar" modülü sayesinde kadınlar, anlaşmalı mağaza ve işyerlerinden indirim kazanmaktadır. Bu uygulama sayesinde kadınlar, birbirlerinden g alarak yardımlaşmaktadır (E.T. 15.05.2023, <https://www.bursa.bel.tr/>). Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı, uygulamanın yayılması amacıyla ilk indiren 10 bin kişiye kent içi ulaşımda geçerli 10 binişlik Bursakart ve çekilişle belirlenecek 160 aileye de sosyal tesislerde yemek ikramında bulunacağını duyurmuştur.

## 2.3. Mor Haritam Uygulamaları

Türkiye'de Ankara Büyükşehir Belediyesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Atakum Belediyesi'nde kadınlara yönelik mor haritam uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Mor Haritam Projesi; Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), İşve ve Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi'nin (UN WOMEN) fon desteği ile çalışmalarını sürdürmektedir. Atakum Belediyesi ise; Mor Haritam Projesini Avrupa Birliği'nin fon desteğiyle yürütmektedir.

Bu uygulama ilk olarak 27 Ocak 2021 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'nin ilk dijital kadın haritası olan "Mor Haritam" uygulaması, toplumsal cinsiyete duyarlı interaktif bir araç olarak vatandaşların kullanımına açılmıştır. Mor Haritam uygulamasına, [morharitam.ankara.bel.tr](http://morharitam.ankara.bel.tr) adresi üzerinden erişim sağlanmaktadır. Mor Haritam Uygulamasının esas amacı; kadınların Şiddete maruz kaldığı alanları tespit etmek ve bu alanlara yönelik hizmetler üretmektir. Haritada güvende hissedilmeyen bölge veya semtlerde, "Riskli Bölgeyi Bildir" butonu aktifleştirilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Mor Haritam mobil uygulaması ile haritadan hangi semtte hangi Şiddet nleme ve izleme merkezinin, kadın danışma merkezinin ve karakolun bulunduğu tespit edilmektedir. Dolayısıyla, rneğin Şiddete maruz kalan bu konuda başvurabileceği en yakın yardım merkezini de bu Şekilde ğrenmektedir. Haritada "Güvenli Kent" butonu altında Şiddet başvurusu, riskli alanlar (yetersiz ışıklandırma, sözlü ve fiziksel taciz, ıssız alanlar, dar sokaklar, ocuk güvenliğine uygun olmayan kamusal alanlar, takip edilme riski gibi) ve güvenli durak konusunda haritalandırma ve bilgilendirme yapılmaktadır. Güvenli kent olabilmek adına Mor Haritama gelen başvurular doğrultusunda 102 sokakta aydınlatma çalışmaları yerine getirilerek, kentte kadınların esenliğinin sağlanabileceği grlmştir. Mor Haritam uygulaması daha sonrasında Eskişehir, İstanbul gibi büyükşehirlerde de faaliyete geçmiştir.

Mor Haritam uygulamasına başvuranlarda cinsiyet ayrımı yapılmamakta ve 2022 yılı Nisan ayında başvuru 196'ya ulaşmıştır (E.T. 16.05.2023, <https://www.ankara.bel.tr/>).

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi; Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin başlatmış olduğu Mor Haritam uygulamasına 2022 yılında dâhil olmuştur. Haritada kadın yaş sıralaması; çocuk, genç, erişkin ve yaşlı şeklinde yaş aralıklarıyla gruplanmıştır. Haritada; hizmetler, kadın temsilcileri, güvenli kent ve yardımlar bölümü bulunmaktadır. Hizmetler kısmında, kadın merkezleri, gündüz bakımevleri, toplanma alanları yer almaktadır. Kadın temsilciler kısmında ise, kadın muhtarlar ve meclis üyelerinin konumları bulunmaktadır. Yardımlar bölümünün içinde; temel ihtiyaçların giderilmesine yönelik (çocuk bezi, yakacak, temizlik malzemeleri, süt, un vb.) hizmetler mevcuttur. Vatandaş riskli bölgeyi bildir butonuna basmasıyla ise, var olan ihtiyacı talep etmekte ve en kısa sürede çözüme ulaştırılmaktadır (E.T. 6.02.2024, <https://www.eskisehir.bel.tr/>).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi; Mor Haritam projesine 2023 yılında katılmıştır. Haritada; hizmetler, kadın temsilcileri, güvenli kent ve yardımlar bölümü bulunmaktadır. Kadınlara yönelik hizmetler kısmı, kadın merkezleri ve gündüz bakımevlerinden oluşmaktadır. Kadın temsilciler kısmında ise, kadın muhtarlar ve meclis üyelerinin konumları bulunmaktadır. Diğer hizmetler kısmında ise diğer projelerden farklı olarak; sağlık, kültür-sosyal, danışmanlık, öğrenci, gıda ve toplanma alanları bölümü yer almaktadır. Sağlık bölümünde, psikolojik danışmanlık merkezi, engelli merkezi, tıp merkezi ve evde sağlık merkezi hizmetlerinin konumları yer almaktadır. Kültür-sosyal bölümünde; kültür merkezleri, kütüphane, Enstitü İstanbul İSMEK, gençlik ofisleri, mahalle evleri ve sosyal hizmet merkezlerinin konumları bulunmaktadır. Danışmanlık bölümünde; istihdam ofisleri, çözüm noktaları ve çözüm şubelerinin konumları mevcuttur. Öğrenci bölümünde; öğrenci yurtları, gıda bölümünde ise; sosyal tesisler, kent lokantası ve üretici pazarlar yer almaktadır (E.T. 8.02.2024, <https://morharitam.istanbul/>).

Atakum Belediyesi ise, Mor Haritam projesini 2022 yılında başlatmıştır. Atakum Belediyesi, kadınların güvenli bir yaşam alanında var olması ve daha konforlu bir yaşam geçirmesi adına Mor Haritam projesine dâhil olmuştur. Riskli bölgeyi bildir butonunun aktifleşmesiyle dezavantajlı gruplar yardım çağrısının direkt olarak kolluk kuvvetlerine ve belediyenin ilgili birimine aktarmaktadır. Mor Haritam ile farklı ihtiyaç sahiplerine de kolayca erişerek hizmetler sağlanmaktadır. Bunun dışında kadınların başvurabileceği, şiddet önleme merkezleri, kadın meclisleri, belediyenin ilgili birimleri gibi adreslerde bulunmaktadır. Sokak aydınlatmasının sorun olduğu mahallelerde veya dar ve kavisli yolların bulunduğu alanlarda, vatandaşın riskli bölgeyi bildir butonuna basmasıyla belediye görevlileri soruna müdahil olmaktadır. Belediye görevlileri alana inerek, mahalle veya semtteki gerekli eksiklikleri gidermeye çalışmaktadır (E.T. 6.02.2024, <https://atakum.bel.tr/>)

Görüldüğü üzere Mor Haritam mobil uygulamaları; toplumsal cinsiyete duyarlı interaktif bir araç olarak hayata geçirilmiştir. İlk kez Ankara Büyükşehir Belediyesi bünyesinde gerçekleştirilen Mor Haritam uygulamasıyla birlikte; kadınların kent ortamında güvende yaşaması temel alınmıştır. Haritada temel amaçlar arasında ön sırada yer alan güvenliğin yanı sıra, kadın birimleri ve sosyal ihtiyaçların giderilmesinde hangi kuruma gidileceğine yönelik adres bilgileri de yer almaktadır. Kadınların şiddete maruz kalması ve güvenli bir alan tesis edilmesi için çözüm mekanizmaları geliştirilmiştir. Mor Haritam Uygulamasını şu anda Ankara Büyükşehir Belediyesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Atakum Belediyesi aktif bir şekilde kullanmaktadır. Ancak önümüzdeki yıllarda diğer belediyelerin de kullanması beklenilmektedir. Bu sayede yerel yönetimler Mor Haritam uygulamasında şiddet gören ve ihtiyaç sahibi olan kadınlara kolaylıkla ulaşmaktadır. Kadınların sosyal ihtiyaçları da mor haritam uygulaması ile karşılanmaya çalışılmaktadır.

#### 2.4. Kırmızı Işık

Türkiye Vodafone Vakfı'nın kadınlara uygulanan şiddeti önlemek amacıyla geliştirdiği Kırmızı Işık Uygulaması, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın desteğiyle 2021 yılında hayata geçirilmiştir. Kırmızı Işık Uygulamasında bir tanıtım kılavuzu bulunmaktadır. Kılavuzun içeriğinde; şiddet türleri, şiddetten korunma yöntemleri, kadın konuk evleri ve faydalanabileceği diğer hizmetler hakkında bilgi metni sunulmaktadır. Acil durum anında tek tuşla polis ve jandarmaya ulaşılabilir. Ayrıca, uygulamada mesaj atabilecek üç kişiyi ekleme ve 'Tehlikede olabilirim beni ara' metnini mesaj olarak iletme imkânı mevcuttur. Gizliliği korumak adına logo veya dili değiştirme gibi önlemler bulunmaktadır. Örneğin; uygulamayı kullanırken sahte



uygulama özelliğini aktif hale getirerek, başkalarının uygulamaya erişmesi engellenmektedir. Bu durum acil durum anında kadınların uygulamayı rahat bir şekilde kullanması açısından önemlidir. Kişiye özel erişim sayesinde güvenli bir kullanım sunmaktadır (<https://play.google.com/>).

Kırmızı Işık uygulamasında telefonu sallayarak yardım isteme özelliği de yer almaktadır. Bu özellik sol üstte görünen 'telefon' ifadesine dokunarak aktifleştirilmektedir. Uygulama test edilirken telefon sallanmakta ve gerekli değere ulaştığında 'gerekli sallama şiddetine ulaşıldı' şeklinde uyarı gelmektedir. Ölçüm kaydedilerek şiddet olduğu anda telefonu sallama yeterli olmakta, yakınlarla mesaj otomatik iletilmektedir. Test aşamaları biraz daha basitleştirilmeli ve bu sayede kullanımı kolaylaştırılmalıdır. Kırmızı ışık uygulamasında şiddet ile ilgili cevabını aramak için tüm sorular 'Işık' adı altında dijital asistana aktarılmaktadır (E.T.16.05.2023, <https://www.vodafone.com.tr/servisler/kirmizi-isik>). Kırmızı Işık Uygulamasında, uygulamayı yükleyen kişinin her an otomatik konumu açık tutulmalıdır. Dil seçiminde Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinin yanında başka dillerde eklenerek zenginleştirilmeli ve uygulama ücretsiz hale getirilmelidir.

## 2.5. AMBER

Türkiye'de kadının güçlenmesi ve oluşan tüm engellerin önüne geçilebilmesi adına birçok mobil uygulama aktif hale getirilmektedir. Bu uygulamalardan birisi olan AMBER, 2016 yılında Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, UNFPA ve Türkiye işbirliğinde kurulmuştur. Uygulama, pandemi döneminde güncelleme yaparak web sayfasını daha kullanılabilir hale getirmiştir. Diğer uygulamalardaki temel amaç ile benzerlik gösteren AMBER, kadınların sağlığını korumak ve güvenliğini sağlamak düşüncesiyle çalışmalarını gerçekleştirmektedir.

AMBER uygulaması, aynı zamanda kadınların, fiziksel ve ruhsal sağlıklarını kötü etkileyecek olayları kaydedebilecekleri bir mobil günlüktür. AMBER, kadınların ruh sağlığı ile iliğlenen uzmanlar içinde mobil bir kütüphane özelliğini taşımaktadır (E.T. 15.10.2023, <https://turkiye.unfpa.org/tr>). Uygulama, kadınların güvenliğini sağlamasının yanında ruhsal açıdan da iyileştirici modüller geliştirerek farkındalığı arttırmaktadır. AMBER, mobil günlük uygulamasında gün gün kayıt altına alınma özelliğiyle; şiddet gören kadınların sessiz kalıp kendini ifade edemeyeceği bir durumda devreye konulan yenilikçi bir çözüm olmaktadır. Günümüzde ortalama her üç kadından birisinin şiddet gördüğu bir ortamda, AMBER mobil uygulaması ruhsal, fiziksel ve sosyal adımlarıyla görünürlük kazanmaktadır.

## 2.6. Viyanalı Kadınlar İçin Viyana

Viyana'da kadınların güvenli bir yaşam sürebilmesi oldukça önemli bir konudur. Bunun sağlanabilmesi için kadınların bilgiye ve danışma hizmetlerine gereksinimleri olmaktadır. Bu gereksinimlerin karşılanması adına; Viyana Belediyesi, şehirde ikamet eden kadınlar için vermekte olduğu bütün hizmetleri "Viyanalı Kadınlar İçin Viyana" adlı internet sitesinde toplamıştır. Kadınlara yönelik hizmetler altında; aile içi şiddet danışma hattından, çocuk bakımına, mobbingden menopoza birçok hizmet sunulmaktadır. Siteye erişimin uluslararası boyut kazanması adına; Almanca, Boşnakça, Hırvatça, İngilizce, Sırpça ve Türkçe dillerinde erişim sağlanmaktadır. Sadece kadınlara yönelik hizmetlerin olduğu bir platformun olması, hizmetlere kolaylıkla erişim açısından olumlu bir katkı sağlamaktadır (E.T. 16.10.2023, <https://www.wien.gv.at/tr/>).

Viyana Belediyesi tarafından yürütölmekte olan mobil uygulamayla birlikte, kadınların tüm ihtiyaçlarının temin edilmesi amaçlanmaktadır. Teknoloji ile bütünleşen kentlerde, kadınların da yararlanması adına belediye hem bir web sayfası hem de mobil bir uygulama oluşturmuştur.

## 2.7. WoSApp

Kadınların seslerinin duyurulması, dışarıda korku yerine güvende hissedebileceği bir ortam oluşturulması adına Hindistan'da 2014 yılında WoSApp Kadın Güvenliği uygulaması geliştirilmiştir. Bu uygulamanın amacı, kadınların güvenliğini sağlamaktır. WoSApp mobil uygulaması, android veya ios üzerinden çalışmaktadır. WoSApp'ın içeriğinde; uygulama üç kısma ayrılmaktadır. Birincisi; acil durum kontaklarının devreye girmesi, ikincisi; alarmin tetiklenmesi, üçüncü ise acil durumun mesajla iletilmesi ile birlikte yerel polise ağrı ulaşmasıdır. Acil durumlarda kullanıcının rehberindeki kişiler eklenerek mesaj iletilmektedir. Mesajlar aynı zamanda Google Haritalar ara yüzünde gösterilerek en yakın polis veya güvenlik uzmanı ile iletişime geçmektedir (Chand vd., 2015: 1-5).

WoSApp Kadın Güvenliği; kadınlar için tehlike anının önlenmesini sağlayan mobil bir uygulamadır. Hindistan'da sadece kadınlar için tasarlanmış mobil bir uygulamadır. Uygulamayı kullanmak için akıllı telefon kullanmayı bilmek gerekmektedir. Az gelişmiş bölgede eğitim düzeyinin düşük olması, uygulamanın yayılım alanında engeller ortaya çıkarabilmektedir. Uygulamanın etkin kullanılması adına çalışmalar yapılması gerekmektedir.

## 2.8. Spark Women

Spark Women Kadın Güvenliği Uygulaması, 2022 yılında Hindistan'da özel bir şirket tarafından geliştirilmiştir. Bu uygulamanın temel amacı, kadınların güvenliğini sağlamaktır. Bu uygulama sayesinde kadınların acil durumlarında anlık konum bilgisi hızlı bir şekilde kolluk kuvvetlerine iletilmektedir. Ayrıca otomatik gönderilen "Başım belada" mesajı kullanıcının rehberinden seçtiği bir kişiye de gönderilmektedir. Uygulamaya kişisel bilgiler girilerek kayıt olunmaktadır. Uygulama üç kısma ayrılmaktadır. Birincisi, ana sayfasında; öncelikle acil durumlarda kullanıcının ekleyebileceği kişiler simgesi bulunmaktadır. Bu sayede kişiler acil durumlarda uyarı alabilmektedir. İkincisi, kullanıcının savunma tekniği öğrenmesi adına bir bölüm yer almaktadır. Kadınlar, farklı teknikler öğrenerek kendilerini bir bakıma korumaya hazır hale getirmektedir. Üçüncüsü ise, kadınlara mevzuattaki haklarını hatırlatıcı haklar ve ayarlar kısmı karşımıza çıkmaktadır. Tüm uyarıların ilgili kişilere gönderilmesi için kullanılan PANIC düğmesi bulunmaktadır (Zutshi vd., 2022: 4).

Spark Women uygulaması ile kadınların güvenli ortamda yaşaması amaçlanmıştır. WoSApp uygulaması ile içerik ve işleyiş açısından benzer özellikler taşımaktadır. Her iki uygulamada da takip sistemi bulunmakta, acil durum anında kişilere mesaj iletilmektedir. Aralarındaki fark ise WoSApp uygulamasında beş kişiye mesaj gitmekte iken; Spark Women ise bir kişi ile sınırlandırmaktadır. İki uygulamada android veya ios üzerinden çalışmaktadır. Bir diğer ayrılcı özellik ise Spark Women uygulamasında kadınlara özel savunma bölümü bulunmakta ve teknikler öğretilmektedir. Ayrıca kadınlara yasalarda yer alan haklarını hatırlatıcı bir bölümde yer almaktadır.

## 2.9. Chilla

Hindistan'da mühendislik bölümünde okuyan Kishlay adında bir öğrenci 2016 yılında "Chilla" mobil uygulamasını geliştirmiştir. Bu uygulamanın da temel amacı kadınların güvenliğini sağlamaktır. Çoğu mobil uygulamada konum takibi ve bazı buton kullanımıyla kadınların güvenliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Fakat bu uygulama diğerlerinden farklı ve önemli bir özellik barındırmaktadır. Kadın çığlığını tespit ederek direkt kolluk kuvvetleri ile iletişime geçebilme özelliği taşıyan ilk uygulamadır. Telefon kişinin cebinde, çantasında veya belirli bir uzaklıkta olsa bile Chilla uygulaması çığlığı algılayabilmektedir. Kadınlar veya kızlar çığlık atamıyor durumda olduklarında ise, beş kez basınç düğmesine basarak acil durum mesajı ilgili birimlere iletebilmektedirler. Chilla, şimdiye kadar geliştirilen en güçlü kişisel güvenlik uygulamasıdır. Telefon açıldıktan sonra, konumlu sms gönderimi, ses kaydı ile e-posta gönderimi ve otomatik olarak bir arama yapmaktadır. Uygulamanın etkin gücü ve başarısı Hindistan'da büyük ilgi göstermiştir. Hindistan İletişim ve Bilişim Bakanlığı da bu uygulamayı internet sitesinde yayınlamıştır (E.T.26.10.2023, <https://www.therodinhoods.com>).

Chilla Uygulaması sms gönderimi yapılabilmekte, otomatik arama gerçekleştirilebilmekte ve son konum tespit edilebilmektedir. Ayrıca tehlike durumu olmadığında takip durabilmekte ve otomatik çağrı özelliği ambulans olarak ayarlandığında ambulans çağırılabilir (E.T.26.10.2023, <https://chilla-personal-safety-app.soft112.com>). Bu uygulama, ihtiyaç duyulan zor anlarda sesi algılama özelliği sayesinde yardım ulaştırmaktadır. Zor durumda olan kullanıcılara pratik bir çözüm sunmaktadır. İnternetin bulunmadığı anlarda da çalışabilir olması, özellikle kırsalda yaşayan vatandaşlar için önem arz etmektedir. Ayrıca uygulamanın küçük boyutlu olması indirilmesini kolaylaştırmakta ve çalışma hızını arttırmaktadır.

## 2.10. bSAFE

bSAFE Uygulaması, 2011 yılında özel bir şirket tarafından geliştirilmiştir. 125 ülkede kullanılan ve yaklaşık 1 milyonun üzerinde kullanıcısı bulunan bir uygulamadır. Bu uygulamanın temel amacı, kadınların güvenliğini sağlamaktır. Uygulama mobil telefonlara indirildiğinde; kullanıcılar kişisel bilgilerini girerek kayıt olmaktadır. Sistemde canlı konumun olduğu bir harita da bulunmaktadır.

bSAFE ücretsiz bir uygulamadır ancak içerik çeşitliliği isteyen kullanıcılar için ücretli hale getirilmektedir. Güvenlik amacıyla tasarlanan bSAFE; belirli bir ücret karşılığında sesli aktivasyon, canlı yayın, sahte arama, beni takip etme ve otomatik kayıt gibi hizmetler sunmaktadır. Uygulamanın ücretli olması ise herkesin kolaylıkla ulaşamayacağı anlamına gelmektedir. bSAFE uygulaması ücretsiz halde sunulmalı ve bu şekilde ihtiyaç duyan herkese ulaşmalıdır (<https://play.google.com/>).

### 2.11. My Panic Alarm

My Panic Alarm Uygulaması, 2012 yılında özel bir şirket tarafından geliştirilmiştir. Bu uygulamanın temel amacı, kadınların güvenliğinin sağlanmasıdır. Tehlikeli bir ortamda çeşitli seslere karşı alarm verebilen bir sistem olarak tasarlanmıştır. Uygulama android veya ios işletimli telefonlara indirilebilmektedir. Kullanıcı şiddet anında, kalp çarpıntısı veya diğer hastalıkları yaşadığında panik butonuna basarak alarm sistemini çalıştırabilmektedir. Bu uygulamanın içeriğinde; anlık alarm sistemi, acil yanıp sönen renkler ve yazılı yardım metni bulunmaktadır. Tek bir tuşla güvenlik yardımı sağlanabilmektedir. Ancak epilepsi hastalarının sağlık durumlarından dolayı bu uygulamayı kullanmamaları önerilmektedir (<https://play.google.com/>).

### 2.12. Watch Over Me

Watch Over Me Uygulaması, 2012 yılında özel bir şirket tarafından geliştirilen uluslararası ödüle sahip önemli bir uygulamadır. Bu uygulamanın temel amacı, kadınların güvenliğinin sağlanmasıdır. Kullanıcının ayak izini takip etmek, görüntülemek ve paylaşmak için kullanılan bir mobil uygulamadır. Telefonu sallamasıyla direkt telefon açılarak acil durum aracına dönüşmektedir. Konum takibi sayesinde tehlikeli bir durumda hızlı bir şekilde ulaşım sağlanabilmektedir. Ayrıca riskli cadde veya semtlerde bulunulduğunda kullanıcıya uyarı mesajı gönderilmektedir. Bu uygulama, resmi suç verileri, sosyal verileri ve diğer kaynaklardan alınan verileri birleştirerek bir analiz yapmakta ve sokaklarda güvenlik derecelendirmesinde bulunmaktadır. Kullanıcı, uygulamada belirli süre dolmadan güvendeyim butonuna basmazsa rehber eklediği yakın kişilere uyarı mesajı iletilmekte ve konum bilgisi paylaşılmaktadır. Bu özelliklerinden dolayı ebeveynler tarafından da tercih edilmektedir. Uygulama, ebeveynlerin çocuklarını takip edebilmelerine ve güvende olduklarını teyit edebilmelerine olanak sağlamaktadır (E.T.28.10.2023, <https://watchovermeapp.com/>).

### 2.13. Circleof 6

Circleof 6 Uygulaması, 2019 yılında Amerika'da özel bir şirket tarafından geliştirilmiştir. Kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi adına tehlike anında kişinin yakınlarına mevcut konum gönderimi sağlanmaktadır. Circleof 6 Uygulaması, adından da anlaşılacağı üzere sadece altı kişinin eklenmesine ve bilgi verilmesine izin vermektedir. Kullanıcı GPS butonuna dokunarak altı kişiyle irtibata geçmiş olmaktadır. Bu uygulama ara yüzüyle, tasarımıyla sade ve anlaşılır olması bakımından kullanıcıların tercih oranını arttırmaktadır (E.T.28.10.2023, <https://circle-of-6.tr.uptodown.com/>).



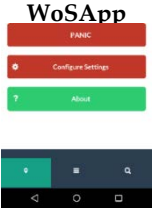



### 2.14. Himmat Plus









Himmat Plus Uygulaması, 2020 yılında Delhi Polisi tarafından geliştirilmiştir. Delhi'deki kadınlar için ücretsiz olarak kullanıma açılmıştır. Bu uygulamanın temel amacı kadın ve çocukların güvenliğinin sağlanmasıdır. Kadınlar seyahat ederken veya taksiye bindiklerinde savunmasız olabilecekleri bir ortam ile karşılaşmalarını adına geliştirilmiştir. Uygulama indirildikten sonra kayıt işlemi ile aktifleşmektedir. Himmat uygulamasının kullanıcıları SOS butonuna basmasıyla birlikte; konum bilgisi, ses ve görüntü Delhi Polis denetim odalarına aktarılmaktadır. Bu uygulama sayesinde hızlı ve güvenilir bir şekilde sorunlar giderilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca uygulama 2020 yılında Indira Gandhi Uluslararası (IGI) havaalanında da kullanılmaya başlanmıştır. Acil durum anında polis merkezinin bu uygulama aracılığıyla sürücünün veya yolcunun anlık konumunu alabileceği bir ortam yaratılmıştır. Sürücülere 1.000'in üzerinde QR doğrulama kartı dağıtılmıştır. Bu sayede sürücüler araç bilgilerini ve yolculuklarını doğrudan polise bildirebilmektedirler (E.T.15.04.2024, <https://www.business-standard.com/>). Himmat Plus Uygulamasının Hindistan'da bilinirlik düzeyi gün geçtikçe artmaktadır. 20 Ocak 2023 tarihinde kadın ve çocuk refahını teşvik ettiği için ödül almıştır (E.T.15.04.2024, <https://www.dnaindia.com/>).

## 3. MOR DİJİTAL UYGULAMALARA KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi adına pek çok mobil uygulama geliştirildiği görülmektedir. Çalışmada Dünya'da ve Türkiye'de hayata geçirilen toplam 14 mobil uygulama incelenmiştir. Dünya'da ve Türkiye'de kadınlara yönelik dijital uygulamalar değerlendirildiğinde, bu uygulamaların sayısının giderek arttığı ve önem kazandığı görülmektedir. Tabloda yer alan 14 mor dijital uygulamadan 5'i (KADES, Kadınız Biz, Mor Haritam, Kırmızı Işık ve AMBER) Türkiye'de başlatılmıştır. Diğer 9 uygulama ise, Dünya'nın çeşitli ülkeleri tarafından uygulanmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu uygulamalara ait özet bilgilere yer verilerek karşılaştırma yapılması sağlanmak istenmiştir.

**Tablo 1.** Kadınlara Yönelik Dijital Uygulamalar

Uygulamanın Adı	Ortaya Çıkış Tarihi	Ortaya Çıktığı Ülke	Kim Tarafından Geliştirildiği	Uygulamanın Özellikleri
	2011	Mısır	Özel Şirket	bSafe, kullanıcıların tehlikeli olduğu anlarında güvende olmalarını sağlayan kişisel bir mobil güvenlik uygulamasıdır.
	2012	Tokyo	Özel Şirket	Sadece butona basarak, alarm, acil durumda yapılıp sönen renkler ve yazılı yardım metni ile insanların dikkatini çeken mobil bir uygulamadır.
	2014	Hindistan	Özel Şirket	Hindistan'da, kadınların tehlikede olduğu anlarda hızlı bir şekilde polise ulaşmak için tasarlanan mobil bir uygulamadır.
	2016	Hindistan	Özel kişi	Kadın çığılığı tespit edebilen ilk uygulamadır. Kadınlara en hızlı yoldan yardım ulaştırabilmek amacıyla hareket eden ücretsiz mobil bir uygulamadır.
	2018	Türkiye	İçişleri Bakanlığı	Kadınlara yönelik şiddeti önlemek adına geliştirilen mobil bir uygulamadır.
	2019	Amerika	Özel Şirket	Kullanıcıların acil durumlarda hızlı bir şekilde uyarılabilecek altı güvenilir kişiyi seçmesini sağlayan mobil bir uygulamadır.

<b>Watch Over Me</b> 	2020	Singapur	Özel Şirket	Sanal bir koruma özelliği sunmakta, ayak izini kaydetme, görüntüleme ve paylaşma yapmaktadır.
<b>Himmat Plus</b> 	2020	Hindistan	Kolluk Kuvvetleri	Delhi'de yaşayan kadınların güvenliğinin sağlanması adına geliştirilen mobil bir uygulamadır.
<b>Mor Haritam Uygulamaları</b> 	2021	Türkiye	Ankara BŞB (2021) Eskişehir BŞB (2022) Atakum B. (2022) İstanbul BŞB (2023)	Kentin kadınlar için daha güvenli hale getirmek adına düzenlenen mobil bir uygulamalardır.
<b>Kırmızı Işık</b> 	2021	Türkiye	Vodafone Vakfı	Kadınlara yönelik şiddeti önlemek adına düzenlenen mobil bir uygulamadır.
<b>Kadınız Biz</b> 	2022	Türkiye	Bursa Büyükşehir Belediyesi	Kadınlara yönelik sosyal ihtiyaçları ön planda tutmak ve şiddet gören kadınlara yardımcı olmak adına düzenlenen mobil bir uygulamadır.
<b>Spark Women</b>  <small>Fig. 3. Home page interface of App</small>	2022	Hindistan	Özel Şirket	Kişileri listelemesi, GPS takip sistemi, kendini savunma bölümü ve hukuksal yönden hakların bulunduğu içerikleriyle çeşitlik kazanan mobil bir uygulamadır.
<b>AMBER</b>  <small>BASILABİLİR VERSİYONU İNDİRMEK İÇİN TIKLAYINI</small>	2023	Türkiye	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu	Kadın sağlığı ve kadına yönelik şiddete dair gizli sekmeli, kapsamlı bilgi sunan mobil bir uygulamadır.
<b>Viyanalı Kadınlar için Vivana</b> 	-	Viyana	Viyana Belediyesi	Kadın Merkezi adı altında tüm Viyanalı kadınlara hizmet veren bir ilk danışma ve bilgi alma yeri olarak tasarlanan mobil bir uygulamadır.

Günümüzde dijital gelişmeler sayesinde kadınların güvenliği daha hızlı ve kolay bir şekilde sağlanabilmektedir. Yukarıdaki bilgiler kapsamında; Türkiye'de hem merkezi yönetimin hem de yerel yönetimlerin kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla dijital uygulamalar

geliştirdiği görülmektedir. Dünya'da ise; kadınlara yönelik dijital uygulamaların, ağırlıklı olarak özel kişi veya şirketler tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. İncelenen mor dijital mobil uygulamaların tümünde ortak amaç; kadınların güvenliğini sağlamak ve ihtiyaçlarını en kısa sürede gidermektir.

Çalışmada ele alınan uygulamalar kapsamında; Türkiye'de en fazla kullanıcıya sahip mobil uygulama Kadın Destek Hattı (KADES), Dünya'da ise bSafe'dir. Türkiye'de Kadın Destek Hattının güncel kullanıcı sayısı 6 milyonun üzerinde; Dünya'da bSafe uygulamasının ise 1 milyonun üzerinde kullanıcısı bulunmaktadır. Ancak, bu mobil uygulamalardan bSafe ve Spark Women ücret karşılığında hizmet vermekteyken; diğer uygulamalarda ise internetin bulunması yeterli olmuştur. İnternet erişiminin bulunmadığı veya az çektiği yerlerde bu tür mobil uygulamalar kullanılamamaktadır. Mobil uygulamaların internet olmadan da kullanılabilmesi oldukça önemlidir. Belediyeler, kadınların bu uygulamaları kullanabilmesi için ücretsiz internet hizmeti sunabilir.

Türkiye özelinde değerlendirme yapıldığında hizmet kalitesi açısından değerlendirildiğinde, KADES uygulamasının kullanımında internet gereksinimi bulunurken, Alo 183 Sosyal Destek Hattı, kadınların yanı sıra yaşlılar ve engellileri de kapsayarak hizmet alanını genişletmektedir. Etkinlik ve verimlilik açısından bakıldığında ise KADES'in, Alo 183 Sosyal Destek Hattı'na kıyasla daha yüksek bir yanıt verebilirliğe sahip olduğu tespit edilmiştir (Demir ve Nalbant, 2022). Belediyeler tarafından geliştirilen Mor Haritam uygulaması, kadınların kentte güvenli yaşamaları için toplumsal cinsiyete duyarlı bir mobil uygulama olarak geliştirilmiştir. İlk olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanıma sunulan bu uygulama, güvenlik, kadın birimleri ve sosyal hizmetlerin adres bilgilerini sağlamaktadır. Şiddet mağduru kadınlar için çözüm mekanizmaları içeren uygulama, şu anda Ankara, Eskişehir, İstanbul Büyükşehir Belediyeleri ve Atakum Belediyesi tarafından kullanılmaktadır. Gelecekte diğer belediyelerin de katılımı beklenmektedir. Bu projeleri gerçekleştirmek maliyetli olduğu için belediyelerin tek başına yürütmesi zor olabilmektedir. Bu nedenle Mor Haritam uygulamalarına fon desteği yapılmaktadır. Mor Haritam uygulamaları ile riskli bölgeyi bildir butonu geliştirilmiştir. Kullanıcılar yaş (çocuk, genç, yetişkin, yaşlı), eğitim düzeyi (okuryazar değil, ilkökul, ortaokul, lise, lisans, yüksek lisans, doktora), medeni hal (evli, boşandı, eşi ölmüş) ve hane halkı (en küçük haneler, küçük haneler, geniş haneler, en geniş haneler ve hane oluşturmayan nüfus) şeklinde gruplanmıştır. Haritalarda renklendirme özellikleri ile (kırmızı, turuncu, mavi) acil durum önceliği de belirlenmektedir.

Mobil uygulamaların aktif bir şekilde kullanılması için android veya ios işletiminin olması ve internet ağının bulunması gerekmektedir. Kadınların güvenliğine yönelik olarak ele alınan diğer uygulamalardaki canlı konum takibi, yakınları ile sms yoluyla iletişime geçme, uyarı sistemi gibi çözümlerin yeterli olmayacağı görülmektedir. Acil durumlarda telefona erişmek ve kilidini açmak için hareket etmenin mümkün olamayacağı da düşünülmelidir. Bundan dolayı, bu özelliklere ek olarak giyilebilir cihazların üretilmesi ve bluetooth aracılığıyla mobil cihazlara eşleşmesi sağlanabilir. Giyilebilir cihazlar akıllı telefonlar olmadığında bile aktif bir şekilde çalışabilmektedir. Ayrıca, suçu önlemek adına; sıcak nokta haritalaması, ayrık nokta haritalama, koroplet haritalama, ızgara haritalaması, uzaysal elips haritalaması ve çekirdek yoğunluğu gibi haritalama teknikleri geliştirilebilir (Shenoy vd., 2021: 66188-66207).

Mor dijital uygulamalar ülkeler açısından ele alındığında; Hindistan ön plana çıkmaktadır. Çünkü ülkede yüksek şiddet oranları, geniş nüfus, teknolojinin yaygın kullanımı, hükümet ve sivil toplum desteği ile ulusal ve uluslararası baskılar önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle Hindistan'da kadınlara karşı şiddeti önlemek adına pek çok uygulama yapıldığı görülmektedir. Tabloda da yer alan WoSApp ve Spark Women uygulamaları, Hindistan özelinde başlatılan önemli dijital uygulamalardır. İki uygulamada da canlı konum takibi, mesaj bildirimini yapılmakta, sadece Spark Women'da kadınlara özel kendini savunma bölümü ve eğitici içerikler yer almaktadır.

## SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kadınların toplumda karşılaştığı zorlukları azaltmak ve onlara daha güvenli, sağlıklı bir yaşam ortamı sağlamak amacıyla geliştirilen mor dijital uygulamalar, teknolojinin gücünü kullanarak kadına yönelik şiddeti azaltmada önemli bir rol oynamaktadır. Bu uygulamalar, kadın-

ların acil durumlarda hızlıca yardım alabilmeleri için çeşitli çözümler sunmakta, farkındalığı artırarak toplumsal cinsiyet eşitliği yönünde olumlu adımlar atılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, bu dijital araçlar, kadınların sosyal ve ekonomik hayata katılımını destekleyerek toplumsal değişimi hızlandırmakta ve daha kapsayıcı bir toplum oluşturma çabalarını güçlendirmektedir. Mor dijital uygulamalar, kadınların güvenliğini artırmanın yanı sıra, onlara ihtiyaç duydukları desteği ve kaynakları sağlamada önemli katkılar sağlayabilir.

Mor dijital uygulamalar, kadınların ihtiyaçlarını anlamak için kapsamlı bir analiz yapılmasının ardından, kullanıcı dostu tasarım, yazılım kodlaması, test süreçleri ve kullanıcılardan alınan geri bildirimlerle iyileştirmeler yapılmasını içeren bir süreçle geliştirilebilmektedir. Bu süreç merkezi yönetim, yerel yönetim, özel sektör ya da sivil toplum kuruluşları tarafından desteklenerek sürekli destek ve güncellemelerle geliştirilmektedir. Dünya'da Viyanalı Kadınlar İçin Viyana, Chiila, Bsafe, WoSApp ve Spark Women uygulamaları ön plana çıkmaktadır. Bu uygulamaların temel amacı, kadınların zor durumda olduğu anlarda; anlık konum, telefon senkronizasyonu ile rehberdeki en yakın kişilerle bağlantı kurma, çığlık atma gibi sese duyarlı programlar ile hızlı bir şekilde yardımın ulaşmasıdır. 2011 yılında başlatılan bSAFE uygulaması kullanım ve deneyim yönünden en eski uygulamadır. Uygulamalar arasında Chilla mobil uygulamasının ücretsiz olması kullanım ve yaygınlık açısından önem arz etmektedir. Chilla, WoSApp ve Spark Women uygulaması da Hindistan genelinde faaliyet gösteren bir uygulamadır. Bu uygulamalar özel şirketler tarafından geliştirilmiştir. Çünkü bilişim sistemleri ve ağ geliştirme programları oldukça maliyetlidir.

Türkiye'de şiddeti önlemede KADES acil müdahaleyi mümkün kılan, gün geçtikçe kadınlar tarafından daha çok tercih edilen ve 6 milyonun üzerinde kullanıcısı bulunan bir uygulamadır. Çalışmada, Mor Haritam uygulamasını şu ana kadar kaç kadının kullandığı sorusuna cevap aranmış ancak güncel rakamlara tam olarak ulaşamamıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Kadın Danışma Merkezi Çalışmaları Raporu'na göre, 2022 yılında 9.006 kadının uygulamayı kullandığı belirtilmiştir. Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin Mor Haritam sayfasında ise belediyeye iletişime geçen kadın sayısı, 2022 yılında 7 kişi, 2023 yılında 18 kişi ve 2024 yılının ilk üç ayında ise 5 kişi olmak üzere toplamda 31 kişidir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Atakum Belediyesi'ne ait güncel bir veri bulunmamaktadır.<sup>1</sup>

Türkiye İstatistik Kurumu 2022 yılı verilerine göre; 15 yaş ve üzeri toplam kadın sayısı 33.463.052 kişidir. Ancak kadınların yaklaşık %20'si mor dijital uygulamalardan yararlanmaktadır. Bu nedenle mor dijital uygulamaların bilinirlik ve farkındalık düzeyini artırıcı yönde adımlar atılmalıdır. Bu uygulamaları sadece şiddet gören ya da şiddet görebilme ihtimali olan kadınlar kullanmamalıdır. Çünkü şiddet, beklenmedik bir durumda ortaya çıkmaktadır. Mevcut uygulamaları etkin hale getirmek için, kullanıcı eğitimi ve farkındalık kampanyaları düzenlenmeli, ilgili acil servis ve sosyal hizmet paydaşlarıyla işbirliği sağlanmalı, teknolojik güncellemeler ve güvenlik önlemleri sürekli iyileştirilmeli ve kullanıcı geri bildirimleri dikkate alınarak uygulama geliştirilmelidir.

Kadınlara yönelik mobil uygulamalar, hem merkezi hem de yerel yönetimlerin gündeminde yer almalı ve nitelik açısından geliştirilmelidir. Bu uygulamaların akıllı cihazlarla çalışması ve internet gerektirmesi, yaşlı, düşükün veya coğrafi olarak uygun ortamlarda yaşamayan bireylerin erişimini sınırlandırabilir. Bu nedenle, toplumun tüm kesimlerine ulaşmak için uygun çözümler geliştirilmelidir. Mobil uygulamalar genellikle kadına yönelik şiddeti önlemek veya güvenliği sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Ancak, kadınların ekonomik özgürlüğünü artırmak amacıyla istihdam fırsatlarını destekleyen uygulamalar da geliştirilmelidir. Dijital becerilerini geliştiren eğitici modüller oluşturmak ve kadınların yeteneklerini artırmak, onların daha güvenli bir ortamda hissetmelerine katkıda bulunabilir. Mevcut durumda, kadınların istihdamını destekleyen az sayıda uygulama bulunmaktadır ve bu alanda daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Mor dijital uygulamalar incelendiğinde; genellikle acil buton sistemi, anlık haritadan konum takibi ve hızlı mesaj gönderme (kullanıcının belirlediği yakınlarından oluşan listeye tehdit anında sms ile uyarı gönderimi) önde gelen hizmetler olmuştur. Ancak bunların yeterli olma-

<sup>1</sup> Eskişehir BŞB ile ilgili güncel veriler ilgili birimden alınmıştır. Diğer belediyelerle de telefon ile iletişime geçilmiş ancak güncel verilerin mevcut olmadığı ve Mor Haritam ile ilgilenen özel bir birimin olmadığı ifade edilmiştir.

dığı görülmektedir. Bunlara ek olarak giyilebilir cihazlar ile mobil uygulamalara eŐleŐtirme sağlanabilir ve coğrafi bilgi sisteminden faydalanarak haritalama teknikleri geliştirilebilir. Ayrıca, kadınlara yönelik mobil uygulamalar nitelik, kullanan kişi ve mobil ağ çekme gücü açısından geliştirilmelidir. Kadınlara bu uygulamaları kullanması ve yaygınlık kazanması adına duyurulması ve tanıtılması gerekmektedir. Toplumun katılımını teşvik etmek için farkındalık kampanyaları düzenlenmeli, çeşitli eğitim programları ve topluluk etkinlikleri aracılığıyla dijital uygulamaların kullanımı yaygınlaŐtırılmalı, yerel topluluk merkezleri ve sivil toplum kuruluŐlarıyla işbirliği yapılmalıdır.

Kadına yönelik Şiddetin nlenmesi amacıyla birçok mor dijital uygulama geliştirilmiş olsa da, bu uygulamaların suçu önlemede yeterince etkili olmadığı ve bilinirliklerinin ile kullanım oranlarının düşük kaldığı gözlemlenmektedir. Uygulamaların daha etkili hale getirilebilmesi için sürekli olarak geliştirilmesi ve topluma tanıtılması gerekmektedir. Özellikle, Şiddetin kimin başına ne zaman geleceğinin önceden bilinmemesi nedeniyle, bu tür uygulamaların toplumun her kesimine ulaŐtırılması ve yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, eğitim ve farkındalık kampanyalarının artırılması, toplumun her seviyesinde katılım teşvik edilerek dijital çözümlerin geniş çapta benimsenmesi sağlanabilir.

### **Beyan ve Aıklamalar (Disclosure Statements)**

**Author Contributions / Yazar Katkıları:** The author declared that she has contributed to this article alone. Yazar bu alıŐmaya tek başına katkı sağladığını beyan etmiŐtir.

**Conflict of Interest /ıkar Beyanı:** There is no conflict of interest among the authors and/or any institution. Yazarlar ya da herhangi bir kurum/kuruluŐ arasında ıkar atıŐması yoktur.

**Ethics Statement / Etik Beyanı:** The author(s) declared that the ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the event of a contrary situation, Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies has no responsibility, and all responsibility belongs to the author(s) of the study. Bu alıŐmanın tm hazırlanma srelerinde etik kurallara uyulduğunu yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik alıŐmalar Dergisi hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazar(lar)ına aittir.



**KAYNAKÇA**

- Atman, . C. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz/Irza Geçme, *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, 12(9), 333-335.
- Backe, E. L., Lilleston, P., ve McCleary-Sills, J. (2018). Networked Individuals, Gendered Violence: A Literature Review of Cyberviolence. *Violence and Gender*, 5(3), 135-146.
- Balahadia, F.F., Astoveza, Z.M., Jamolin, G.R.ve Astoveza, N.L. (2022). Development and Implementation of Violence against Women and their Children Report System Mobile Application. *International Journal of Science, Technology, Engineering and Mathematics*, 2(3), 17 - 42.
- Başaran, F. (2004). Yeni İletişim Teknolojilerinin Düzenlenmesi ve Yaygınlaştırılması: Türkiye'de ve Avrupa Birliği'nde İnternet ve Cep Telefonunun Yaygınlaşmasının Karşılaştırmalı Çözömlenmesi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BTK. (2022). Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü, Üç Aylık Pazar Verileri Raporu <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/pazar-verileri/2022-3-k-disi-3ocak.pdf>
- BTK. (2023). <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/yillik-pazar-verileri-bulteni/2023-yili-yillik-bu-lten-15-05-23.pdf>
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Chand, D., Nayak, S., Bhat, K. vd., (2015). Kadın Güvenlik Cihazı ve Uygulaması-FEMME, *Hindistan Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 9(10).
- akır, Ö., Mete, F., ve Turan, B. (2020). İletişim Teknolojisinin Gelişimi, Ankara Üniversitesi, Açık Ders Malzemeleri, <https://acikders.ankara.edu.tr/>
- iloğlu, T., Özeren, E., ve Ustun, A. B. (2021). Mobil Uygulama Geliştirme, Yayımlama Ve Ekonomik Gelir Etme Aşamalarının İncelenmesi: İOS VE ANDROİD Sistemlerin Karşılaştırılması. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 5(1), 60-77.
- Demir, T. ve Nalbant, F. (2023). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kullanılan Mobil Uygulamaların Kamu Değeri Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Fiscaoeconomia Dergisi*, 7(1), 341-364.
- Elmacıoğlu, L. (2022). Independent Gazetesi, Erişim Tarihi: 13.05.2023. <https://www.indy-turk.com/>
- Ergüney, M. (2017). Türkiye'de İnternet Dizilerinin Gelişmesine Zemin Hazırlayan Tarihsel ve Teknolojik Süreç. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 2(1), 52-59.
- Ford, K., Bellis, M., Griffith, H ve Hughes, K. (2022). The use of mobile phone applications to enhance personal safety from interpersonal violence – an overview of available smartphone applications in the United Kingdom.
- Gökalp, Ö. (2022). Mobil İşletim Sistemlerinin Kullanıcı Açısından Güvenlik Değerlendirilmesi Android- İOS, Gazi Üniversitesi, (Yayımlanmış Tezsiz Yüksek Lisans), Adli Bilişim Anabilim Dalı.
- Gökkaya, V. B. (2011). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2), 103.
- Göktürk, G. Y. ve Bulut, S. (2012). Mobbing: İşyerinde Psikolojik Taciz. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi*, 54- 70.
- Güler, H., Şahinkayası, Y., ve Şahinkayası, H. (2017). İnternet ve Mobil Teknolojilerin Yaygınlaşması: Fırsatlar ve Sınırlılıklar. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 186-207.
- İçişleri Bakanlığı (2020). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Genelgesi. <https://www.icisleri.gov.tr/81-ile-kadina-yonelik-siddetle-mucadele-genelgesi>
- Kaplan, M. ve Yıldırım, A. (2022). Suçun Önlenmesinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü: Ku-

- ramsal Açıdan Bir Değerlendirme ve rnekler, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 11(1), 49-80.
- Kartik, P., Jose, S., ve Krishna, G. (2017). Safetipin: A Mobile Application Towards Women Safety, *Rajagiri Journal of Social Development*, 9(1).
- Lebo, H. (2015). The 2015 digital future report: Surveying the digital future. Web: <http://www.digitalcenter.org/wp-content/uploads/2013/06/2015-Digital-Future-Report.pdf>
- Mrugalska, B. ve Wyrwicka, M.K. (2017). Towards lean production in industry 4.0., *Procedia Engineering*, 182, 466- 473.
- Okutan, N. (2007). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet - Van'da, Kadınların Şiddet Deneyimleri, Şiddeti Doğuran Koşullar ve Başıetme Biçimleri, Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri, Van: Yüksek Lisans Tezi.
- zdemir, Y. (2019). Mobil Medya, Teknoloji ve Toplumsal Cinsiyet: Türkiye'de Akıllı Telefonların Toplumsal Cinsiyetlenmiş Kullanım Pratikleri, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, Gazetecilik Anabilim Dalı
- zcan, Y. Z. ve Koçak, A. (2003). Research Note: A Need or a Status Symbol?: Use of Cellular Telephones in Turkey. *European Journal of Communication*, 18(2), 241-254.
- Parmaksızoğlu, A. (2011), Aile İçi Şiddet Mağduru Olup Boşanma Sürecinde Bulunan Kadınlarda Travma Sonrası Stres Belirtileri ve İlişkili zellikler, Kocaeli: Yayım lanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Quiroigico, S. Voas, J., Kuhn, R., (2011). Vetting Mobile Apps, *IT Professional*. 13(4), 9-11.
- SODEMSAN (2021), Sosyal Demokrat Kamu İşverenleri Sendikası, Dünya Kentlerinden İlaham Veren Proje Uygulamaları.
- Statistica Research Department (2020). Smartpnone users worldwide 2016-2021. Web:<https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartohone-users-worldwide>
- Srirama, S.N., Jakovits, P. and Vainikko, E., (2012). Adapting scientific computing problems to clouds using MapReduce, *Future Generation Computer Systems*. 28(1), 184-192.
- Shenoy, M., Sridhar, S., Girish, S., Gupta, A., ve Gupta, R., (2021). A Holistic Framework for Crime Prevention, Response, and Analysis With Emphasis on Women Safety Using Technology and Societal Participation, 66188 – 66207.
- Tatlılıoğlu K. Kkkse İ. (2015). Türkiye'de kadına yönelik Şiddet: Nedenleri, koruma, nleme ve mdahale hizmetleri, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstits Dergisi*, 7(13), 194-209.
- The Global Women's Institute. (2016). Community-Based Approaches to Intimate Partner Violence A Review Of Evidence And Essential Steps To Adaptation. Washington: The George Washington University World Bank Group. [https:// documents1.worldbank.org/ curated/en/ 907511467996712161/ pdf/ AUS16688-REVISED-Community-Programs-SinglePages.pdf](https://documents1.worldbank.org/curated/en/907511467996712161/pdf/AUS16688-REVISED-Community-Programs-SinglePages.pdf), Erişim Tarihi: 6.11.2024.
- Tang, Y., Ames, P., Bhamidipati, S., Bijlani, A., Geambasu, R., Sarda, N., (2012). CleanOS: Limiting Mobile Data Exposure with Idle Eviction, In Proceedings of the 10th USENIX Symposium on Operating Systems Design and Implementation (OSDI), Hollywood,(12), CA, ISBN: 978-1-931971-96-6.
- Uslu B., Gr, Ő., Eren, T., zcan E. (2020). Mobil Uygulama Seiminde Etkili Olan Kriterlerin Belirlenmesi ve rnek Uygulama. *İstanbul İktisat Dergisi*, 70(1), 113-139.
- West, J, ve Mace, M., (2010). Browsing as the Killer App: Explaining The Rapid Success of Apple's iPhone, *Telecommunications Policy*. 34, 270-286.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., Doğan, M., (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt'', *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 104- 111.
- Zutshi, S., Khan, S., vd., (2022). Application for Women Safety: Spark Women, *International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology*, 10(4), 2321-9653.

İnternet Siteleri Erişim Linkleri:

- <https://applogist.com/> (E. T. 19.11.2023)  
[www.icisleri.gov.tr](http://www.icisleri.gov.tr) (E.T. 13.05.2023)  
<https://www.bursa.bel.tr/> (E.T. 15.05.2023)  
<https://www.nilufer.bel.tr/> (E.T. 15.05.2023)  
<https://www.ankara.bel.tr/> (E.T. 16.05.2023)  
<https://www.eskisehir.bel.tr/> (E.T. 6.02.2024)  
<https://atakum.bel.tr> (E.T. 6.02.2024)  
<https://morharitam.istanbul/> (E.T. 08.02.2023)  
<https://www.vodafone.com.tr/servisler/kirmizi-isik> (E. T. 16.05.2023)  
<https://turkiye.unfpa.org/tr> (E.T. 15.10.2023)  
<https://www.wien.gv.at/tr/> (E. T. 16.10.2023)  
<http://www.hazardernegi.org> (E. T. 27.10.2023)  
<https://www.therodinhooods.com> (E. T. 26.10.2023)  
<https://chilla-personal-safety-app.soft112.com> (E. T. 26.10.2023)  
<https://watchovermeapp.com/> (E. T. 28.10.2023)  
<https://circle-of-6.tr.uptodown.com/> (E. T. 28.10.2023)  
<https://play.google.com/> (E.T. 6.02.2024)  
<https://www.business-standard.com/> (E.T. 15.04.2024)  
<https://www.dnaindia.com/> (E.T. 15.04.2024)